

Alminnelige forretningsvilkår mv.

Gjeldende fra 18. desember 2018, erstatter versjon av 18. august 2015.

Innholdsfortegnelse

Alminnelige forretningsvilkår.....	1
1. Kort om Pareto Asset Management AS.....	1
2. Hva forretningsvilkårene gjelder	2
3. Kundeklassifisering	2
4. Kundens ansvar for opplysninger gitt PAM, fullmakter mv	2
5. Risiko	3
6. Beste resultat	4
7. PAMs rapportering om utførte tjenester og kundens reklamasjon.....	4
8. Angrerett	5
9. Handel i utlandet, herunder oppbevaring av kunders aktiva.....	5
10. Oppbevaring av kunders aktiva	5
11. Ansvar og ansvarsfritak	6
12. Tilbakeholdelse av skatter mv.....	7
13. Interessekonflikter	7
14. Verdipapirforetakenes sikringsfond.....	7
15. Tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering	8
16. Opplysningsplikt overfor myndigheter og andre	8
17. Endringer	8
18. Meddelelser, språk og fullmakter	8
19. Tolkning	9
20. Klagebehandling	9
21. Vernetting, lovvalg og tvisteløsning.....	9
22. Personopplysningsloven.....	9
23. Språk.....	9
Beste resultat ved utførelse av investeringsbeslutninger og ved plassering av ordre hos andre foretak.....	10
Generelt.....	10
Tiltak for å sikre best resultat ved utførelse av investeringsbeslutninger på vegne av verdipapirfond, alternative investeringsfond og kunder	10
Beste resultat ved plassering av ordre hos andre foretak	11
Behandling av ordre	12
Varighet	15

Alminnelige forretningsvilkår

Disse alminnelige forretningsvilkår ("Forretningsvilkårene") for Pareto Asset Management AS ("PAM") er basert på norsk lovgivning og lovgivning innen EU og EØS-området som verdipapirforetak er forpliktet til å følge. Vilrårene erstatter i sin helhet tidligere versjoner av Forretningsvilkårene.

Foretakets kunder anses å ha vedtatt Forretningsvilkårene som bindende for seg hva angår de investeringstjenester og eventuelle tilknyttede tjenester PAM utfører for Kunden etter mottagelsen av vilrårene.

1. Kort om Pareto Asset Management AS

1.1 Kontaktinformasjon

Pareto Asset Management AS
Organisasjonsnummer: 977 287 677

Dronning Mauds gate 3,
Postboks 1810 Vika
0123 OSLO, Norway

Telefon: + 47 22 87 87 00
Telefaks: + 47 22 01 58 50
E-post: post@paretoam.com
www.paretoam.com

For ytterligere informasjon om kommunikasjon med PAM, se [punkt 18](#)

1.2 Tilknyttede agenter

PAM kan benytte tilknyttede agenter til å markedsføre sine tjenester, skaffe oppdrag, motta og formidle ordre, plassere finansielle instrumenter og investeringstjenester som Pareto tilbyr. Foretaket er ansvarlig for all virksomhet agenten forestår på Foretakets vegne. Pareto Asset Management AS' eventuelle tilknyttede agenter finnes på www.paretoam.com.

1.3 PAM har tillatelse til å yte følgende tjenester

Forvaltningstjenester

1. Verdipapirfondforvaltning
2. Forvaltning av alternative investeringsfond

Investeringsstjenester

1. Aktiv forvaltning av investorers portefølje av finansielle instrumenter på individuell basis og etter investors fullmakt
2. Investeringsrådgivning

PAM kan også tilby tilknyttede tjenester.

1.4 Investeringsrådgivning

PAM har tillatelse til å yte investeringsrådgivning. PAMs investeringsrådgivning er ikke å anse som uavhengig etter de betingelser som er oppstilt i lovgivningen. For nærmere informasjon om hva rådgivningen er basert på, se www.paretoam.com.

1.5 Tilsynsmyndighet

Pareto Asset Management AS er under tilsyn av Finanstilsynet, Revierstredet 3, 0151 Oslo.

2. Hva forretningsvilkårene gjelder

Forretningsvilkårene gjelder for PAMs investeringstjenester og investeringsvirksomhet (aktiv forvaltning og investeringsrådgivning), samt tilknyttede tjenester så langt det passer. Punkt 3 og 4 gir også nyttig informasjon om salg og markedsføring av alternative investeringsfond i Norge.

Forretningsvilkårene gjelder i tillegg til særskilte avtaler som inngås mellom PAM og Kunden. Slike avtaler skal ha forrang fremfor Forretningsvilkårene i tilfelle av motstrid. Partenes forpliktelser kan beskrives med henvisning til andre dokumenter.

PAM er for øvrig forpliktet til å utøve sin virksomhet i samsvar med gjeldende krav til god forretningskikk.

3. Kundeklassifisering

3.1 Klassifisering

PAM er pålagt å klassifisere sine kunder i kundekategorier, som henholdsvis ikke-profesjonelle kunder, profesjonelle kunder eller kvalifiserte motparter. Det er gitt bestemmelser i lovgivningen om hvordan kategoriseringen skal skje. Foretaket vil informere alle kunder om i hvilken kategori de er klassifisert.

Klassifiseringen har betydning for omfanget av kundebeskyttelsen. Det stilles større krav til blant annet informasjon og rapportering til kunder klassifisert som ikke-profesjonelle enn til kunder klassifisert som profesjonelle. Videre har PAM i henhold til lovgivningen plikt til å innhente opplysninger om Kunden for å vurdere om tjenesten eller det aktuelle finansielle instrumentet/produktet er egnet for Kunden (egnethetstest). Klassifiseringen har betydning for omfanget av denne testen.

Kunder klassifisert som profesjonelle anses for å ha særlige forutsetninger for selv å vurdere de enkelte markeder, investeringsalternativ, handler og den rådgivning PAM yter. Profesjonelle kunder kan ikke påberope seg særskilte regler og vilkår som er fastsatt for å beskytte ikke-profesjonelle kunder.

3.2 Endring av kundeklassifisering

Kunden kan be PAM om å endre kundeklassifiseringen. For profesjonelle kunder som ønsker å bli behandlet som ikke-profesjonelle kunder må PAM samtykke i dette og avtale om dette må inngås mellom partene. Ikke-profesjonelle kunder som ønsker å bli klassifisert som profesjonelle kunder må oppfylle vilkår som er fastsatt i lovgivningen. Nærmere informasjon om fremgangsmåten ved omklassifisering, vilkår og om konsekvensene av omklassifisering kan fås ved henvendelse til PAM.

4. Kundens ansvar for opplysninger gitt PAM, fullmakter mv

For å oppfylle kravene til å "kjenne sine kunder" etter hvitvaskingsregelverket og verdipapirhandellovlovgivningen om å foreta egnethetstest, har PAM plikt til å innhente og oppdatere en rekke opplysninger om kunden. Innhenting av kundeopplysninger gjøres også for å oppfylle kravene til informasjon som kreves fortransaksjonsrapportering og FATCA¹- og CRS²-rapportering i henhold til

¹ Foreign Account Tax Compliance Act, gjelder amerikanske borgere.

² Common Reporting Standard, gjelder innenfor OECD

internasjonale avtaler Norge er bundet av. Kunden må ved etablering av forretningsforholdet meddele PAM personnummer/organisasjonsnummer/LEI³, adresse, skatteland, telefonnummer, eventuelle elektroniske adresser, eiere eller reelle rettighetshavere til juridiske personer, samt personer med ordrefullmakt. Fysiske personer skal oppgi sitt eller sine statsborgerskap. Kunden skal oppgi penge- eller bankkontoer og verdipapirkontoer i VPS eller annet tilsvarenderegister. Eventuelle endringer i opplysningene skal straksmeddeles PAM skriftlig.

Kunden forplikter seg videre til å gi PAM fyllestgjørende og korrekte opplysninger om egen finansiell stilling, investeringserfaring og investeringsmål som er relevant for de ønskede tjenester og finansielle instrumenter/produkter. Kunden forplikter seg også til å informere PAM dersom det skjer endringer i opplysninger som tidligere er gitt. Slik informasjon er nødvendig for at PAM skal kunne handle i Kundens beste interesse og gi råd om hvilke finansielle instrumenter det er egnet for Kunden. [Ved ytelse av investeringsrådgivning må PAM dessuten sende egnethetserklæring til ikke-profesjonelle kunder. Kunden har rett til å kreve at transaksjonen utsettes inntil egnethetserklæring er mottatt, og må i tilfelle gi beskjed om dette til PAM før ordreinnleggelse. For tilfeller der PAM ikke har gitt slik beskjed, har Kunden i kundeavtalen samtykket til å motta egnethetserklæring umiddelbart etter at transaksjonen er gjennomført.]

Kunden er innforstått med at PAM er berettiget til å legge opplysningene gitt av Kunden til grunn for sin vurdering av om tjenesten eller det finansielle instrumentet/produktet er egnet eller hensiktsmessig for Kunden og i utgangspunktet ikke vil foreta egne undersøkelser.

Videre er Kunden innforstått med at dersom PAM ikke gis tilstrekkelige opplysninger, vil PAM ikke kunne avgjøre om tjenesten eller det finansielle instrumentet/produktet er egnet for kunden. Ved investeringsrådgivning, aktiv forvaltning og investering i alternative investeringsfond vil Kunden da bli informert om at den aktuelle tjenesten eller instrument ikke kan ytes. Dersom Kunden på tross av slik advarsel fortsatt ønsker tjenesten eller finansielle instrumentet, vil den likevel kunne bli gjennomført. Manglende eller ufullstendige opplysninger vil derved kunne redusere investorbekyttelsen Kunden ellers er berettiget til.

5. Risiko

Kunden er innforstått med at investeringer i og handel med finansielle instrumenter, valuta og andre beslektede instrumenter er forbundet med risiko for tap. Den investerte kapital kan øke eller reduseres i verdi. Verdien av de finansielle instrumenter avhenger blant annet av generelle svingninger i finansmarkedene. Historisk verdiutvikling og avkastning kan ikke benyttes som pålitelig indikator på fremtidig utvikling og avkastning på finansielle instrumenter.

For mer informasjon om egenskaper og risiko knyttet til de ulike produkter vises det til www.paretoam.com/Kundeinformasjon og Nøkkelinformasjon for verdipapirfond og Alternative Investeringsfond www.paretoam.com/Rapportering samt nærmere informasjon i eventuell avtale om aktiv forvaltning.

Alle handler Kunden selv gjennomfører etter at det er innhentet råd fra Foretaket ved utøvelse av investeringsrådgivning, skjer etter Kundens avgjørelse og på Kundens eget ansvar. Hvor Foretaket yter investeringsrådgivning påtar Foretaket seg under enhver omstendighet intet ansvar dersom Kunden helt eller delvis fraviker de råd Foretaket har gitt. Foretaket garanterer ikke for noe bestemt utfall av en kundes handel.

³ Legal Entity Identifier

Kunden må selv vurdere risikoen forbundet med det aktuelle instrument og markedet.. Kunden bør avstå fra å foreta investeringer i og handel med finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter dersom Kunden selv ikke er innforstått med risikoen som er forbundet med slik investering eller handel. Kunden oppfordres til å søke råd hos Pareto og andre relevante rådgivere og, etter behov, søke utfyllende informasjon i markedet før Kunden tar sin beslutning. Kunden oppfordres til å søke råd hos PAM og andre relevante rådgivere og, etter behov, søke utfyllende informasjon i markedet før Kunden tar sin beslutning.

Ved ytelse av investeringstjenesten aktiv forvaltning vil PAM, med utgangspunkt i investeringsmandatet, etter eget skjønn beslutte og foreta transaksjoner for Kundens regning og risiko.

PAM garanterer ikke noe bestemt utfall for forvaltningen av Kundens portefølje.

6. Beste resultat

PAM skal etter verdipapirhandelloven § 10-12 (1) ved utførelse av kundeordre gjennomføre alle rimelige tiltak for å oppnå best mulig resultat for kunden med hensyn til pris, kostnader, hurtighet, sannsynlighet for gjennomføring og oppgjør, størrelse, art og andre relevante forhold. Nærmere regler følger også av verdipapirforskriften §§ 10-26 til 10-27. PAM har etter verdipapirhandelloven § 10-12 (2) plikt til å ha effektive systemer, prosedyrer og ordninger for å sikre dette, og skal herunder utarbeide retningslinjer for utførelse av kundeordre, jf også verdipapirhandelloven § 10-12 (3). Disse retningslinjene er vedlagt dette dokumentet.

PAM anses å oppfylle sin forpliktelse etter første ledd i den utstrekning en ordre plasseres i samsvar med spesifikk instruks fra en kunde, så langt det er mulig. Dette kan imidlertid hindre PAM i å gjennomføre de tiltak som er beskrevet ovenfor med I forhold til å sikre best mulig resultat.

7. PAMs rapportering om utførte tjenester og kundens reklamasjon

7.1 Rapportering i forbindelse med aktiv forvaltning

Ved aktiv forvaltning skal PAM gi Kunden skriftlige periodevise oversikter over forvaltningen på Kundens vegne. Den periodevise oversikten skal bl.a. inneholde en oppgave over porteføljens innhold og verddivurdering.

Kunden kan velge å motta informasjon om utførte transaksjoner for hver enkelt transaksjon i porteføljen.

Kunden skal uten ugrunnet opphold etter mottak av periodisk rapport kontrollere denne og så umiddelbart gi melding til PAM dersom han vil påberope seg at forvaltningen er utført i strid med investeringsmandatet. Muntlig reklamasjon skal umiddelbart bekreftes skriftlig. Dersom Kunden ikke reklamerer i henhold til dette, anses reklamasjonsretten som bortfalt.

Rapportering kan være regulert i særskilt avtale med Kunden.

7.2 Rapportering i forbindelse med handel i finansielle instrumenter, herunder tegning/innløsning i verdipapirfond

Dette punkt 7.2 gjelder ikke aktiv forvaltningskunder.

PAM vil ved sluttседdel/bekreftelse eller på annen måte straks rapportere til kunden om de annenhåndsomsetninger som er gjennomført av PAM. I den grad det er relevant vil sluttседdel/bekreftelse omfatte opplysninger om omkostninger i forbindelse med de transaksjoner og tjenester som er gjennomført for Kunden. Utover dette vil sluttседdel/bekreftelse inneholde informasjon i

henhold til den enhver tid gjeldende rett. PAM forbeholder seg rett til å korrigere åpenbare feil i sluttseddel eller annen bekreftelse. Slik korrigering skal gjøres straks feilen oppdages.

For ordre videreformidlet til andre, herunder ordre om tegning eller innløsning av verdipapirfondsandeler, vil PAM ikke utstede sluttseddel/endringsmelding, eller på annen måte gi kunden underretning om avtale som er sluttet for kundens regning og på hvilke vilkår handelen er sluttet. Dette vil Kunden motta direkte fra leverandøren av de finansielle tjenestene, eller verdipapirforetaket som gjennomfører handelen. Likevel slik at levering av finansielle instrumenter registrert i VPS kan bekreftes ved endringsmelding fra VPS i den grad Kunden har avtalt med kontofører å motta slike bekreftelser.

PAM forplikter seg til å kontrollere at sluttseddel/endringsmelding er i samsvar med det kunden har inngitt som ordre umiddelbart etter mottak. Ved eventuelt avvik må PAM varsles snarest mulig. Dersom Kunden ikke varsler vil dette kunne medføre at eventuelle krav bortfaller eller reduseres. Kunden gjøres oppmerksom på at når det gjelder handler som foretas av andre verdipapirforetak, så er det forretningsvilkårene til disse verdipapirforetakene som regulerer kundeforholdet.

8. Angrerett

Det er ikke angrerett etter lovgivningen på de tjenester og den handel i finansielle instrumenter som omfattes av Forretningsvilkårene.

9. Handel i utlandet, herunder oppbevaring av kunders aktiva

For handel med og oppgjør av utenlandske finansielle instrumenter henvises til de handelsregler og oppgjørs- eller leveringsbetingelser som er fastsatt i det land eller av det regulerte marked eller den handelsfasilitet hvor de finansielle instrumenter er kjøpt eller solgt.

Dersom finansielle instrumenter eller kundemidler er oppbevart i en annen jurisdiksjon i forbindelse med ytelse av investeringstjenester eller tilknyttet tjeneste, vil PAM informere Kunden om dette. Kunden er innforstått med at kundens rettigheter i forbindelse med slike aktiva kan avvike fra det som gjelder i Norge. Kunden er videre innforstått med at oppgjør og sikkerhetsstillelse i utenlandske markeder kan innebære at Kundens aktiva som er avgitt til oppgjør eller som sikkerhetsstillelse ikke holdes atskilt fra det eller de av PAM benyttede utenlandske verdipapirforetaks og/eller oppgjørsrepresentanters egne midler.

Kunden er innforstått med at han selv bærer risikoen for egne aktiva som er overført til utenlandske banker, verdipapirforetak, oppgjørsagenter, sentrale motparter o.l. i form av oppgjør eller sikkerhetsstillelse, og at PAMs ansvar overfor kunden for slike aktiva er begrenset i samsvar med lover og regler i det aktuelle land eller på det aktuelle marked. PAM påtar seg uansett ikke noe ansvar ut over det som vil følge etter norsk rett, se punkt 11, med mindre annet er skriftlig avtalt med Kunden.

10. Oppbevaring av kunders aktiva

Klientkonti, tilbakeholdsrett og verdipapirfinansiering

PAM vil sikre at kundens aktiva holdes adskilt fra PAMs egne aktiva og så langt mulig beskyttes mot PAMs øvrige kreditorer.

Kundens finansielle instrumenter skal, dersom disse er registrert i VPS eller liknende verdipapirregister, bli overført til Kundens konto i dette register. Dersom det finansielle instrumentet ikke er registrert, vil det bli oppbevart i depot hos PAM, bank eller annet depositar. Dersom register, bank eller annen depositar

går konkurs, vil kundens finansielle instrumenter normalt være beskyttet ved separatistrett.

Mottatte kundemidler vil bli innsatt på klientkonto i en kredittinstitusjon, eller på annen måte etter særskilt avtale med Kunden. Denne konto kan være samlekonto for midler PAM oppbevarer på vegne av flere kunder. Dersom kredittinstitusjonen går konkurs, vil kontoen være dekket av reglene om bankenes sikringsfond. For innskudd i kredittinstitusjoner som er medlem av den norske sikringsfondsordningen, vil en samlet kundekonto bli erstattet med et beløp på inntil kroner 2 000 000. Kundens dekningsrett vil i slike tilfeller bli tilsvarende redusert. Dersom innskudd skjer i en kredittinstitusjon som ikke er medlem av den norske sikringsfondsordningen, vil dekningsretten fremgå av reglene for sikringsordningen i det landet kredittinstitusjonen er medlem. Også i dette tilfellet vil dekningsretten kunne bli redusert.

Foretaket påtar seg intet ansvar overfor Kunden for de aktiva som er overført til kundekontoer hos tredjepart (herunder samlekontoer), forutsatt at slik tredjepart er valgt i henhold til gjeldende rett og Foretaket ellers har oppfylt alminnelig krav til aktsomhet. Dette vil også gjelde dersom tredjepart blir insolvent eller går konkurs.

Foretaket har sikkerhetsrett eller annen tilbakeholdsrett, herunder motregningsrett, knyttet til kundens finansielle instrumenter eller midler. Nærmere bestemmelser om dette kan følge av særskilt avtale.

For handel i utenlandske markeder gjelder særskilte regler, jf. punkt 9.

PAM kan ikke anvende finansielle instrumenter PAM oppbevarer på kundens vegne med mindre annet er særskilt avtalt.

Dersom informasjon ikke er gitt på annen måte, vil PAM minst én gang årlig sende kunden en oversikt over de aktiva PAM oppbevarer på vegne av kunden, med mindre informasjonen er inntatt i andre periodiske oversikter.

11. Ansvar og ansvarsfritak

PAM er ikke ansvarlig dersom en uhensiktsmessig tjeneste ytes som følge av at Kunden har gitt PAM ufullstendige eller uriktige opplysninger. PAM påtar seg intet ansvar for indirekte skade eller tap som påføres Kunden.

PAM eller dets ansatte er for øvrig ikke ansvarlig for Kundens tap så lenge PAM eller dets ansatte ved oppdrag har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet. For de tilfeller der PAM har benyttet kredittinstitusjoner, verdipapirforetak, sentrale motparter, forvaltere eller andre tilsvarende norske eller utenlandske medhjelpere, vil PAM eller dets ansatte kun være ansvarlig for disse medhjelperes handlinger eller unnlaterelser dersom PAM ikke har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet ved utvelgelsen av sine medhjelpere. Dersom medhjelpere som nevnt i forrige punktum er benyttet etter ordre eller krav fra Kunden, påtar PAM seg intet ansvar for feil eller mislighold fra disse.

PAM er ikke ansvarlig for skade eller tap som skyldes hindring eller andre forhold utenfor PAMs kontroll, herunder strømbrudd, feil eller brudd i elektroniske databehandlingsystemer eller telenett mv., brann, vannskade, streik, lovendringer, myndighetenes pålegg eller lignende omstendigheter (force majeure).

PAM er ikke ansvarlig for de tilfeller der forsinkelse eller uteblivelse skyldes at penge- eller verdipapiroppkjøret er suspendert eller opphørt som følge av forhold utenfor PAMs kontroll.

Dersom regelverk eller offentlige myndigheter pålegger Kunden å være registrert med Legal Entity Identifier (LEI) er det Kundens ansvar å anskaffe og opprettholde denne. Kunden skal holde PAM skadesløs for eventuelle tap, krav og kostnader som PAM blir påført som følge av at plikten til å anskaffe

og opprettholde LEI ikke overholdes og kan ikke holde PAM ansvarlig for tap Kunden blir påført som følge av feil eller mangler med LEI-registreringen.

12. Tilbakeholdelse av skatter mv.

Ved handel i utenlandet kan PAM i henhold til lov, forskrift eller skatteavtale være pålagt å holde tilbake beløp til dekning av ulike former for skatter eller avgifter. Det samme kan gjelde for handel i Norge på vegne av utenlandske kunder.

Der slik tilbakeholdelse skal skje, kan PAM foreta en foreløpig beregning av det aktuelle beløp og holde dette beløpet tilbake. Når endelig beregning foreligger fra kompetent myndighet, skal eventuelt overskytende beløp utbetales Kunden så snart som mulig. Kunden er ansvarlig for å fremskaffe den nødvendige dokumentasjon for dette og for at dokumentasjonen er korrekt.

13. Interessekonflikter

PAM vil treffe egnede tiltak for å unngå at det oppstår interessekonflikter mellom PAM, PAMs ansatte og kunder og kunder i mellom. PAM har utarbeidet interne retningslinjer som har som formål å håndtere og forebygge interessekonflikter. En versjon av disse er tilgjengelige på PAMs hjemmesider.

Retningslinjenes formål er å sikre at Kundens interesser ivaretas på en betryggende måte. Dersom tiltakene ikke med rimelig sikkerhet hindrer risikoen for at kundens interesser blir skadelidende, skal PAM tydelig opplyse Kunden om mulige interessekonflikter, og om de tiltakene som er truffet for å redusere denne risikoen. PAM kan ikke yte investeringstjenester eller tilleggstjenester overfor Kunden før Kunden har fått slike opplysninger.

Det gjøres oppmerksom på at PAM kan ha oppdrag for andre selskaper i eget konsern og at PAM benytter Pareto Securities AS som megler i transaksjoner med finansielle instrumenter.

Særskilte taushetspliktbestemmelser kan medføre at PAMs ansatte er forhindret fra å benytte informasjonen eller at de ikke kjenner til informasjonen som foreligger i PAM og som kunne ha betydning for investeringsbeslutningene.

Det gjøres oppmerksom på at ansatte i PAM har investeringer i verdipapirfondene som forvaltes.

Ytterligere informasjon om PAMs retningslinjer for behandling av interessekonflikter kan fås på forespørsel.

14. Verdipapirforetakenes sikringsfond

PAM er medlem av Verdipapirforetakenes sikringsfond.

Sikringsfondet skal gi dekning for krav som skyldes dets medlemmers manglende evne til å tilbakebetale penger eller levere tilbake finansielle instrumenter som oppbevares, administreres eller forvaltes av medlemmene i forbindelse med utøvelse av investeringstjenester og/eller visse tilleggstjenester. Dekning ytes med inntil kroner 200.000 per kunde.

Sikkerheten dekker ikke krav som stammer fra transaksjoner omfattet av rettskraftig straffedom om

hvitvasking av penger eller kunder som har ansvar for eller har dratt fordel av forhold som vedrører økonomiske vanskeligheter i PAM, eller har bidratt til en forverring av PAMs økonomiske situasjon. Sikkerheten dekker heller ikke krav fra finansinstitusjoner, kredittinstitusjoner, forsikringselskaper, verdipapirforetak, verdipapirfond og andre foretak for kollektiv forvaltning, pensjonskasser og pensjonsfond, samt fra eventuelle konsernselskaper til PAM.

15. Tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering

Ved etablering av kundeforhold skal kunden gjennom kundekontroll mv. dokumentere sin identitet samt angi og dokumentere eventuelle fullmakts- eller representasjonsforhold, slik at PAM til enhver tid kan oppfylle sine plikter i henhold til regler som følge av tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, slik disse til enhver tid gjelder.

PAM kan med hjemmel i lov være forpliktet til å gi offentlige myndigheter alle relevante opplysninger knyttet til kundeforholdet eller enkelttransaksjoner. Dette kan skje uten at kunden opplyses om at slike opplysninger er gitt.

16. Opplysningsplikt overfor myndigheter og andre

Foretaket vil uaktet lovbestemt taushetsplikt gi informasjon om kunden, kundens transaksjoner, innstående på klientkonto og annet til de myndighetsorganer som måtte kreve dette i medhold av gjeldende rett.

Kunden aksepterer og anses å ha samtykket i at opplysninger som er undergitt taushetsplikt også kan gis til de regulerte markeder, sentrale motparter o.l. som måtte kreve dette i medhold av lov, forskrift eller andre regler fastsatt for disse organer.

17. Endringer

PAM forbeholder seg rett til å endre Forretningsvilkårene. Vesentlige endringer får virkning fra det tidspunkt de skriftlig er meddelt Kunden. Kunden anses å ha akseptert å motta melding om endringer per e-post dersom Kunden har oppgitt e-postadresse til PAM. Ikke vesentlige endringer trer i kraft fra det tidspunktet de er publisert på www.paretoam.com/Kundeinformasjon. Endringer vil ikke ha virkning for handler, transaksjoner mv. som er inngitt eller gjennomført før tidspunktet for meddelelsen av endringene.

18. Meddelelser, språk og fullmakter

Kundens skriftlige meddelelser skal sendes per e-post brev eller etter avtale annen elektronisk kommunikasjon. Kunden kan i kommunikasjon med PAM benytte norsk, svensk eller engelsk.

Kunden skal ved etablering av forretningsforholdet meddele PAM personnummer/ organisasjonsnummer, adresse, telefonnummer, elektroniske adresser samt eventuelle fullmektiger. Det samme gjelder for bankkontoer og verdipapirkontoer i VPS eller annet tilsvarende register. Eventuelle endringer skal straks meddeles PAM skriftlig.

19. Tolkning

I tilfelle motstrid med lovgivning som kan fravikes ved avtale skal Forretningsvilkårene ha forrang og gjelde.

I tilfelle der det henvises til lovgivning, andre regler eller disse Forretningsvilkårene skal dette forstås slik disse lover, regler og vilkår til enhver tid gjelder.

Vedrørende forholdet mellom Forretningsvilkårene og øvrige avtaler inngått mellom PAM og kunden, se punkt 2.

20. Klagebehandling

Kunden kan inngi klage til PAM. Det bør klart fremgå at det dreier seg om en klage. PAMs retningslinjer for behandling av kundeklager er tilgjengelige på PAMs hjemmeside.

Dersom Kunden ikke er tilfreds med klagebehandlingen hos PAM, kan Kunden bringe klagen inn for Finansklagenemnda.

Utenlandske kunder, herunder nordmenn hjemmehørende i utlandet, som kan påberope seg lover eller regler som gir beskyttelse mot rettsforfølgelse fra PAM i relasjon til sine forpliktelser overfor PAM, fraskriver seg denne rett så langt dette ikke er i direkte strid med de aktuelle lover eller regler.

21. Vernetting, lovvalg og tvisteløsning

Twister i forholdet mellom Kunden og PAM, herunder tvister som står i forbindelse med Forretningsvilkårene, skal løses etter norsk rett med Oslo tingrett som (ikke-eksklusivt) vernetting.

Kunder med utenlandsk vernetting fraskriver seg enhver eventuell rett til å motsette seg at søksmål som har tilknytning til Forretningsvilkårene fremmes for Oslo tingrett. Kunder med vernetting i utlandet kan, uavhengig av overnevnte, saksøkes av PAM ved slikt vernetting dersom PAM ønsker dette.

Utenlandske kunder, herunder nordmenn hjemmehørende i utlandet, som kan påberope seg lover eller regler som gir beskyttelse mot rettsforfølgelse fra PAM i relasjon til sine forpliktelser overfor PAM, fraskriver seg slik rett så langt dette ikke er i direkte strid med de aktuelle lover eller regler.

22. Personopplysningsloven

PAMs behandling av personopplysninger er nærmere regulert i PAMs personvernerklæring. Personvernerklæringen er vedlagt Forretningsvilkårene.

23. Språk

Forretningsvilkårene finnes i norsk og engelsk versjon. Ved eventuell motstrid skal norsk versjon ha forrang.

Beste resultat ved utførelse av investeringsbeslutninger og ved plassering av ordre hos andre foretak

Generelt

PAM AS (PAM) forvalter verdipapirfond, alternative investeringsfond og aktiv forvaltning av investors portefølje av finansielle instrumenter på individuell basis.

Disse retningslinjene gjelder følgende, som er regulert i verdipapirfondloven, lov om alternative investeringsfond og verdipapirhandelloven med tilhørende forskrifter:

- Tiltak for å sikre best resultat ved utførelse av investeringsbeslutninger
- Beste resultat ved plassering av ordre hos andre foretak
- Behandling av ordre

PAM skal ha retningslinjer og effektive tiltak for å sikre beste resultat ved utførelse av investeringsbeslutninger og ved plassering av ordre hos andre foretak.

PAM skal regelmessig kontrollere de retningslinjer og tiltak som er etablert for å avdekke og utbedre eventuelle mangler.

Retningslinjene skal videre angi hos hvilke foretak ordre kan plasseres med hensyn til ulike typer finansielle instrumenter.

Forvaltningsselskapet skal regelmessig kontrollere etterlevelse av disse retningslinjer, herunder kvaliteten på ordreførelsen hos de angitte foretak. Eventuelle mangler skal utbedres. Retningslinjene skal gjennomgås årlig, og dersom det inntreffer endringer som har betydning for å oppnå et best mulig resultat.

Bestemmelsen rundt beste resultat er ingen garanti for at det beste resultatet faktisk kan oppnås for hver utførte ordre. Avgjørende er at retningslinjene fører til et best mulig resultat.

PAM har en egen Policy for vurdering av motparter. De aktuelle motpartene vurderes løpende, basert på nærmere angitte kriterier, herunder evnen til å oppfylle kriteriene som nevnt i disse retningslinjene.

Forvaltningsselskapet skal videre ha retningslinjer for fordeling (allokering) som på en presis måte angir vilkår for en korrekt allokering av aggregerte ordre, herunder hvordan volum og kurs på ordre har betydning for allokeringen og behandlingen av delvis utførte ordre.

Tiltak for å sikre best resultat ved utførelse av investeringsbeslutninger på vegne av verdipapirfond, alternative investeringsfond og kunder

Forvaltningsselskapet skal gjennomføre alle rimelige tiltak for å oppnå et best mulig resultat for verdipapirfondene med hensyn til *pris, kostnader, hurtighet, sannsynlighet for gjennomføring og oppgjør, størrelse, art og andre relevante forhold.*

For å avgjøre den relative vekten av faktorene nevnt over skal det legges vekt på følgende kriterier.

1. Verdipapirfondets, det alternative investeringsfondets eller kundens mål, investeringspolitikk og risiko slik det fremgår i prospekt, vedtekter, tilbudsdokument eller annen avtale.
2. ordrens art
3. egenskaper ved de finansielle instrumentene som inngår i ordre, og
4. egenskaper ved de handelssystemer der ordren kan legges inn

Beste resultat ved plassering av ordre hos andre foretak

PAM har standardiserte prosedyrer for hvilke ordre som skal plasseres til hvilke foretak, og hvis relevant hvilke markedsplasser som skal benyttes.

I utgangspunktet utfører ikke PAM ordre direkte mot en markedsplass. Selv om PAM kan benytte seg av "Direct Market Access" løsninger, blir ordre hovedsakelig utført ved bruk av megler.

Foretak PAM benytter for utførelse av ordre, utfører dem enten via regulert markedsplass, multilateral handelsfasilitet eller via annen markedsplass. Ordre kan også utføres gjennom «dark pools», OTC-systemet eller tilsvarende.

PAM vil også kunne få ordre utført direkte mot megler eller som internhandel. Med internhandel menes handel i verdipapirer mellom to eller flere porteføljer forvaltet av samme selskap.

Hovedformålet med internhandler er å redusere transaksjonskostnader. Det kan også være situasjoner der forvalter ønsker å sikre tilgang til verdipapirer som ellers ikke er lett tilgjengelig i markedet.

Internhandler anses å være *andelseierdrevet* dersom internhandelen skyldes samtidige tegninger og innløsninger i porteføljer som har overlappende investeringer. Porteføljer som mottar innløsningsordre må selge seg ned i posisjoner for å imøtekomme innløsningskravene, mens porteføljer som mottar tegninger må kjøpe seg opp. I slike tilfelle vil det kunne være til gunst for samtlige investorer om verdipapirer overdras internt mellom porteføljene.

Internhandler anses å være *porteføljedrevet* dersom internhandelen skyldes at et verdipapir ikke lenger er egnet i én portefølje, men kan overdras til en annen portefølje hvor det er egnet.

Beste resultat

PAM anser følgende faktorer som mest relevant for å sikre best resultat ved plassering av ordre hos andre foretak.

Pris

Alle verdipapirfond og porteføljer forvaltet av PAM har som målsetning å oppnå høyest mulig avkastning i forhold til den risikoen fondet/porteføljen tar. PAM vil derfor legge stor vekt på den prisen som kan oppnås på de finansielle instrumentene som skal kjøpes eller selges.

Eksempel på et tilfelle hvor Pris ikke vil være den avgjørende faktoren, kan være hvor forvalter ønsker å utøve innflytelse i et selskap, som følge av fondets/porteføljens investeringspolitikk.

Kostnader

For å oppnå lavest mulig kostnader ved verdipapirhandel benyttes en blanding av internettmeglere og tradisjonelle meglere.

Sannsynlighet for gjennomføring og oppgjør

PAM skal velge en megler hvor sannsynligheten for gjennomføring og oppgjør er størst mulig. Dette er mest relevant for mindre likvide papirer og større ordre, hvor PAM vil kontakte ulike meglere for å kartlegge hvem som har best flyt i de aktuelle verdipapirene. I tillegg må sannsynligheten for levering av verdipapirer og kontantoppgjør i tide tas med i vurderingen.

Andre forhold

For å oppnå Beste Resultat vil PAM så langt som mulig benytte de samme standarder og prosedyrer på tvers av alle finansielle instrumenter og markeder hvor PAM plasserer ordre for utførelse. Mangfoldet i disse markedene og instrumentene vil imidlertid medføre at forskjellige faktorer må hensyntas.

Når vi plasserer ordre på vegne av våre fond/porteføljer som handler derivater, vil faktorer som kredittverdighet og generelt servicenivå hos motparten være viktige faktorer.

Behandling av ordre

Etter at en investeringsbeslutning er utført, legges ordre inn hos den megler som forventes å kunne gi best resultat, basert på kriteriene nevnt over og i henhold til den til enhver tid liste over godkjente meglere/motparter⁴. Denne listen er ikke til hinder for at PAM kan benytte andre selskaper i enkelte tilfeller.

Tegning i nyutstedte finansielle instrumenter skjer hos verdipapirforetak som opptrer som tilrettelegger, eventuelt til utsteder.

En ordre skal registreres og allokeres omgående.

Finansielle instrumenter eller penger som mottas ved oppgjøret av den utførte ordre, skal omgående settes på det aktuelle verdipapirfondets konto i depotbank, kredittinstitusjon eller primærmegler.

Forvaltningsselskapet skal ikke misbruke opplysninger om ikke-utførte ordre og skal gjennomføre rimelige tiltak for å hindre at foretakets tilknyttede personer misbruker slike opplysninger.

Forvaltningsselskapet har i henhold til kapittel 8 i verdipapirhandelloven rutiner for egenhandel i finansielle instrumenter. PAMs rutiner er strengere enn loven; ansatte i PAM har ikke anledning til å ha beholdning i selskaper som fondene er investert i (administrerende direktør kan i særskilte tilfeller gi dispensasjon fra dette kravet). Dette for å minimere risikoen for at ansatte misbruker opplysninger om ordre inngitt av verdipapirfond og alternative investeringsfond selskapet forvalter.

⁴ Denne listen utleveres på forespørsel.

Retningslinjer for allokering av ordre

En betingelse for aggregering av ordre er at det er usannsynlig at aggregeringen vil være til ulempe for noen av fondene eller kundene.

Strategiske allokeringer

Ett forvalterteam – overlappende strategier

Av hensyn til det grunnleggende likhetsprinsipp for forvaltning av verdipapirfond søker PAM så langt praktisk mulig å fatte investeringsbeslutninger for alle berørte porteføljer samtidig, og legge inn ordre samlet for alle verdipapirfond eller sammen med kunder under aktiv forvaltning med tilsvarende investeringsmandat.

Siden beslutning om handel skjer samtidig for alle berørte porteføljer, oppstår det ingen interessekonflikter mellom verdipapirfond eller kunder knyttet til aggregering av ordre.

Ulike forvalterteam – overlappende strategier

Flere fond og kunder vil kunne være investert i de samme verdipapirene i varierende grad, selv om de forvaltes av ulike forvalterteam. De ulike forvalterteamene jobber normalt på individuell basis, men det er et strategisk samarbeid mellom de to renteteamene, på grunn av kompleksiteten i obligasjonsmarkedet generelt og betydningen av forhandlingsmakt.

Emisjoner/nyutstedelser

I emisjoner/nyutstedelser vill overlappende strategier normalt tegne på aggregert nivå. I tilfelle emisjonen/nyutstedelsen er overtegnet og tildeling er avkortet, vil reallokering normalt foregå pro-rata, med mindre en spesifikk allokering er bestemt på forhånd. I alle tilfeller vil allokeringen være i beste interesse til relevante fond og kunder, og eventuell reallokering vil bli gjennomført på et rettferdig og rimelig grunnlag.

Særskilte tilfeller – restruktureringsprosesser mv.

I tilfelle særskilte tilfeller, slik som restruktureringer etc. vil forvaltere med overlappende strategier samarbeide for å ivareta interessene til alle fond og kunder på aggregert nivå.

Transaksjoner initiert av kunde

Ved tegning eller innløsning i enkelte verdipapirfond initieres transaksjonen etter ordre fra kunde. Transaksjonen legges inn som en egen ordre og gjennomføres på individuell basis.

Hele eller deler av ordren kan utføres sammen med ordre fra andre verdipapirfond eller kunder, dersom ordren har sammenfallende tidsperspektiv for gjennomføring.

Flere ordre vil da avregnes til en gjennomsnittspris som etter vår vurdering generelt er fordelaktig. I enkelte tilfeller kan en aggregering derfor være til ulempe for enkelte ordre.

Vilkår for en korrekt allokering av aggregerte ordre

Aggregering av ordre betinges av at det er usannsynlig at transaksjonen vil være til ulempe for verdipapirfond eller kunder.

Hvert verdipapirfonds andel av ordren fastsettes i forkant av transaksjonen. Når transaksjonen er utført, fordeles denne i henhold til opprinnelig allokering.

Ved avvik i forhold til aggregert ordre gis pro rata andel i samme forhold som opprinnelig ordre, tilsvarende vil gjelde ved en eventuell avkortning ved tildeling i emisjoner.

Andre vilkår

I enkelte tilfeller kan fordeling på alle verdipapirfond eller kunder være lite hensiktsmessig. I slike tilfeller kan følgende legges til grunn for allokeringen.

Dellevering fra megler ved kjøp av eksisterende papirer

Verdipapirfond eller kunder med lavest vektning i papiret kan bli prioritert.

Dellevering fra megler ved kjøp av nye papirer

Verdipapirfond eller kunder med høyest andel kontanter i porteføljen kan bli prioritert opp til ønsket vektning

Salg av kun deler av ordre

Verdipapirfond/kunder med høyest vektning i papiret kan bli prioritert dersom antallet tilsier at fordeling på alle kunder er lite hensiktsmessig.

Delvis utførte ordre

Dersom ordren skjer over flere etapper eller på annen måte må splittes, skal transaksjonene samles og fordeles pro rata til samme snittkurs.

Særskilt for obligasjonsmarkedet

På grunn av egenskapene til obligasjonsmarkedet, og high yield-markedet spesielt, er likebehandling mellom porteføljer ofte vanskelig å oppnå, men dette innebærer ikke brudd på de grunnleggende prinsippene om likebehandling og sikring av kundens interesser.

Ved implementering av en ny portefølje i high yield-markedet vil det i de fleste tilfeller ikke være mulig å gjenskape "modellporteføljen". Dette kan være på grunn av tilgjengelighet, prising av verdipapirene, tid til forfall etc.

Når inngangsporteføljen avviker, kan det være vanskelig å påvise likebehandling av kunder, med hensyn til enkeltposter i porteføljen. Under slike omstendigheter vil etterkontroller med sammenligning av risiko og avkastning og eksponering for ulike utstedere være nyttigere metoder for likebehandling av kunder.

Porteføljeforvalterne vil derfor forvalte mandatene delvis uavhengig av hverandre, på grunn av forskjellige inngangsporteføljer, kontantstrømmer og størrelse.

Særlig om aggregering av ordre på vegne av verdipapirfond med ordre for Forvalters egen regning

Ved aggregering av transaksjoner for egen regning med en eller flere ordre for verdipapirfond eller kunder skal Foretaket ikke allokere de aktuelle handler på en måte som skader verdipapirfondet eller en annen kunde.

Ved aggregering av en ordre for et verdipapirfond eller en kunde med en transaksjon for egen regning og den aggregerte ordren kun utføres delvis, skal Forvalter prioritere verdipapirfondets eller kundens ordre ved allokeringen.

Om forvaltningsselskapet godtgjør at transaksjonen, uten aggregeringen, ikke kunne gjennomføres på like gode betingelser, kan forvaltningsselskapet likevel allokere transaksjonen forholdsmessig i henhold til *Retningslinjer for allokering av ordre*.

Varighet

Disse retningslinjene gjelder fra 18.12.2018 til de eventuelt erstattes av nye.